HOLY CROSS UNIVERSITY
HUMANITARIAN PEDAGOGICAL FACULTY

INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE

CURRENT ISSUES AND PROBLEMS OF SOCIAL SCIENCES

KIELCE
JUNE 28-30 // 2016

Organising Committee:

Adamczyk M.	Ph.D. of History, Professor, Rector of the Holy Cross University, Kielce (Republic of Poland);
Zdebski J.	Ph.D. of History, Professor, Dean of the Faculty of Physical Education and Tourism of the Holy Cross University, Kielce (Republic of Poland);
Palka K.	Ph.D. of History, Dean of the Faculty of Liberal Arts and Education of the Holy Cross University, Kielce (Republic of Poland);
Winiarz A.	Ph.D. of History, Professor, Head of Department of Education, Culture and History of the Holy Cross University, Kielce (Republic of Poland);
Giza T.	Ph.D. of History, Professor at Department of Education, Culture and History of the Holy Cross University, Kielce (Republic of Poland).

International Scientific-Practical Conference Actual questions and problems of development of social sciences: Conference Proceedings, June 28-30, 2016. Kielce: Holy Cross University. 200 pages.

Each author is responsible for content and formation of his/her materials.

The reference is mandatory in case of republishing or citation.

© Holy Cross University, Faculty of Liberal Arts and Education, 2016

CONTENTS

ACTUAL PROBLEMS OF SOCIAL PEDAGOGY AND SOCIAL WORK

Ціннісні орієнтації майбутніх офіцерів в освітньому середовищі вищих військових навчальних закладів
Марченко О. Г. 7

Професійний інтелект як основа професійної компетентності майбутніх фахівців соціальної сфери
Мельничук О. Б. 10

Особливості використання активних методів навчання у процесі підготовки соціальних педагогів
Міхеєва Л. В. 12

Ukraine and the Bologna process
Nezhyva Olha 16

Роль куратора у підтримці професійного самовизначення майбутніх фахівців соціальної сфери
Неїжпапа Л. С. 19

Щодо проблеми професійної підготовки викладача вищої школи
Олійник І. В. 22

Комунікативні характеристики соціономічної професії «соціальний працівник»
Опалюк Т. Л. 25

«Освітянська мудрість» ринково-технологічної епохи
Остапчук Г. О. 28

Соціально-педагогічний вплив життєпису письменника на майбутніх учителів літератури
Островська Г. О. 31

Взаємодія соціального педагога з директором у загальноосвітньому навчальному закладі
Острянко Т. С. 34

Формування соціально-професійних компетенцій сучасних старшокласників
Отрощенко Н. Л. 37

Tendancies in transformation of quality of education
Pavlova Hanna, Kravchenko Alla 40

Мотивація фітнес-тренерів до самовдосконалення у процесі професійної діяльності
Павлюк Є. О., Антонюк О. В. 44

Цілі управління системами управління якістю підготовки майбутніх інженерів-педагогів в умовах магістратури технічного університету
Панасюк Н. Л. 47

– при підготовці заходів (32%) та при підведенні підсумків (16%). Відповіді директорів на питання анкети засвідчили, що організація спільних заходів з соціальним педагогом відбувалась періодично (40%), ситуативно (24%) й постійно (32%). Усі опитані визнали, що існували проблеми, які вимагали їх вирішення спільно з соціальним педагогом.

Соціальний педагог взаємодіє з директором з питань організації навчально-виховної роботи у таких напрямах: виявлення і обговорення проблемних зон у роботі з педагогічним колективом (24% директорів і 16% соціальних педагогів), організація просвітницької і навчальної роботи з батьківською громадськістю і педагогічним колективом (батьківські збори, семінари) (52% директорів і 56% соціальних педагогів), забезпечення можливостей для залучення спеціалістів інших галузей (медичної, правової, соціальної) до співпраці (68% директорів і 76% соціальних педагогів), погодження та затвердження програм роботи соціального педагога з учнями, батьками учнів, учителями (40% директорів та 56% соціальних педагогів), надання допомоги учням соціально-незахищених категорій та їхнім сім'ям (74% директорів та 84% соціальних педагогів), робота з молодими учителями, класними керівниками (16% директорів та 8% соціальних педагогів).

Не можна залишити поза увагою і труднощі, які траплялися у співпраці директора ЗНЗ з соціальним педагогом. 32% опитаних пов'язують труднощі із ігноруванням соціальним педагогом виконання доручень, недостатнім досвідом роботи. 24% соціальних педагогів, які також відчували труднощі у співпраці з директором, пов'язують їх з браком навичок спілкування з адміністрацією закладу. Оптимальним шляхом у вирішенні проблем директори вбачали у налагодженні систематичної співпраці з соціальним педагогом – 68%, виконанні всіх доручень директора – 16%, інформуванні з будь-якої виконаної або запланованої соціальним педагогом роботи – 24%. Соціальні педагоги схильні до дотримання нейтралітету у відносинах при вирішенні труднощів у співпраці.

Між директорами та соціальними педагогами у взаємовідносинах домінував стиль співробітництва та взаємодопомоги. Загалом, 76% директорів задоволені співпрацею з соціальним педагогом. Останні також висловлюють здебільшого задоволеність від співпраці з директором.

Таким чином, аналіз взаємодії соціального педагога ЗНЗ з директорами засвідчив наявність низки проблем, які перешкоджають її ефективній реалізації. Причини, що призводять до виникнення цих проблем носять як об'єктивний (нормативне регулювання діяльності психологічної служби школи), так і суб'єктивний характер (особливості ставлення директорів до соціально-педагогічної діяльності).

Література:

1. Моісеєнко К. Професійна діяльність соціального педагога : метод. посіб. / К. Моісеєнко. – К. : Шкільний світ, 2009. – 120 с.

2. Соціальна педагогіка : підручник / за ред. проф. А.Й. Капської. – 4-те вид. виправ. та доп. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 488 с.

ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ СУЧАСНИХ СТАРШОКЛАСНИКІВ

Отрощенко Н. Л.
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри соціальної педагогіки
ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»
м. Старобільськ, Луганська область, Україна

Цілком очевидно, що розвиток людства набирає дедалі динамічнішого характеру, зміна ідей, знань, технологій відбувається швидше, ніж зміна людського покоління. Сучасний діловий і професійний світ гостро потребують професійно мобільних людей, які готові приймати зважені самостійні рішення й нести відповідальність за їхнє втілення в життя, здатні успішно й ефективно знаходити й реалізовувати себе в соціально-економічних умовах, що швидко змінюються, у зв'язку з пошуком, плануванням, вибором і влаштуванням власної професійної кар'єри.

Успішне соціально-професійне самовизначення школярів, на нашу думку, передбачає, перш за все, соціально-психологічну готовність до побудови й реалізації життєвих та професійних перспектив і становить складну організовану діяльність. Тому й допомога дорослих на цьому етапі повинна мати системний соціально-педагогічний характер. Оскільки основним завданням діяльності шкільного соціального педагога є створення оптимальних умов соціалізації підростаючого покоління, вважаємо, що саме такий фахівець сьогодні повинен відігравати значну роль у профорієнтаційній діяльності ЗОШ.

Науковим підґрунтям в опрацюванні проблеми профорієнтаційної діяльності соціального педагога стали праці, присвячені теорії й практиці роботи соціального педагога з різних напрямків його професійної діяльності (С. Архипова, О. Безпалько, І. Звєрєва, А. Капська, Л. Міщик, С. Савченко, С. Харченко та ін.), теоретичним і практичним питанням дотрудової соціалізації молоді (О. Балакірєва, В. Загривий, В. Кальней, Є. Климов, Н. Ковальська, Т. Колесник, М. Корольчук, Л. Куліненко, М. Лукашевич, Н. Побірченко, М. Пряжников, Ю. Філіппов).

Загальноосвітню школу ми розглядаємо не лише як інститут базової освіти, але і як соціально-педагогічний центр виховання людини з інноваційним типом мислення й формування в неї комплексу якостей сучасної соціально-успішної особистості (насамперед спрямованості, самоусвідомлення, відповідальності, асертивності), які сприятимуть соціально-професійній адаптації чи зміні професії на суміжну, а в подальшому забезпечать повну самореалізацію особистісних потенційних можливостей.

Аналіз реальної практики діяльності соціального педагога з соціально-професійної орієнтації учнів дозволив нам стверджувати, що необхідно створити в школі таке соціально-педагогічне середовище, яке надасть можливість школяреві по-новому оцінити власні здібності й домагання, активізувати осо-

бистісні ресурси для вибору суб'єктивних стратегій саморозвитку та професійної самореалізації.

У сучасному суспільстві актуально й гостро постає проблема конкретної соціально-педагогічної, психологічної допомоги кожній людині в її професійному самовизначенні. Завдання створюваної соціальним педагогом профорієнтаційної системи в цій ситуації ми вбачаємо в наданні старшокласникові соціально-психологічних засобів розв'язання його особистісних проблем, пов'язаних з професійним самовизначенням. Для вирішення психологічних проблем у професійному самовизначенні особистості недостатньо дати рекомендації про те, яка професія підходить, а яка ні. Соціальний педагог повинен забезпечити соціально-педагогічні умови, які стимулюватимуть ріст людини, у результаті чого оптант сам би зміг взяти відповідальність за той чи інший професійний вибір [1, с. 31].

Отже, зміст системи діяльності соціального педагога з профорієнтації реалізується через соціально-педагогічний супровід та підтримку процесу професійного самовизначення старшокласників. Провідною діяльністю, у контексті якої формуються й розвиваються інтегральні якості успішної особистості, вважаємо конструктивне спілкування й взаємодію, які відбуваються в різноманітних, значимих для партнерів, видах діяльності. Ними можуть бути тренінгові заняття, психологічні практикуми, конференції тощо. Це може бути й звичайний урок, але соціальному педагогові необхідно провести відповідну роботу з учителями [2, с. 36].

Слід зазначити, що поняття «конкурентноспроможна особистість», «соціально-успішна людина» є базисним, що вимагає конкретизації змісту цієї категорії. Сучасна конкурентноспроможна, соціально-успішна людина має бути всебічно розвиненою, ініціативною, підприємницькою, повинна володіти великим запасом знань, умінь, навичок, способами діяльності (ми наголошуємо на цьому), щоб бути затребуваною в умовах нестабільності ринку праці. Ми згодні з більшістю дослідників і припускаємо, що соціально-успішною можна вважати людину, яка володіє сукупністю якостей, що зумовлюють способи мислення й поведінки ділової особистості [3, с. 13]. Соціально-успішна людина повинна вміти формулювати мету, завдання й організовувати діяльність, контролювати власні дії та поведінку, бути здатною відповідати за їхні наслідки, тобто, бути впевненою людиною.

Звичайно, успішності потрібно довго й старанно вчитися, вона не приходить сама собою, без тривалої й кропіткої роботи над собою – своїм характером, освітою, здібностями, звичками. Цю роботу із самовиховання, самоосвіти, саморозвитку кожен виконує самостійно, але, безперечно, у порівнянні себе з іншими, у процесі взаємодії з ровесниками, батьками, педагогами, незнайомими людьми. Школа в цілому й соціальний педагог зокрема повинні допомогти старшокласникам у цій роботі – роботі над собою, саморозвитку [2, с. 13].

Виходячи з цього, за змістом соціально-профорієнтаційну діяльність соціального педагога зі старшокласниками загальноосвітньої школи можна поділити на чотири етапи. Відразу зауважимо, що кожен з етапів вирішує основне

завдання пропонованої системи – соціально-успішна людина через формування й розвиток чотирьох інтегральних якостей затребуваної особистості, які визначено вище.

Охарактеризуємо спрямованість особистості як провідну інтегральну якість, яку ми розвиваємо в старшокласників на ціннісно-мотивувальному етапі. Сутність спрямованості полягає в тому, що вона дає відповіді на питання не стільки про те, чого хоче людина, скільки про те, чому вона цього хоче, а відтак визначає її поведінку й діяльність. Вона є визначальним психологічним чинником вибору професійних шляхів, професіоналізації. У професійному розвитку людини природне й суспільне, біологічне й соціальне є перш за все передумовами, з яких людина сама будує своє життя в професії.

Самосвідомість – це усвідомлення себе в кожному з трьох просторів життєдіяльності: у системі своєї діяльності, у системі спілкування й у системі власної особистості [1, с. 10]. Позитивним результатом рефлексивного етапу формування конкурентноспроможної особистості буде усвідомлення старшокласником своїх потенційних можливостей; перспективи особистісного й професійного росту пробуджують його до постійного експериментування, усвідомлюваного як пошук, творчість, можливість вибору. Головним елементом цієї ситуації професійного розвитку є можливість і необхідність робити вибір, а значить, відчувати свою свободу, з одного боку, і свою відповідальність за все, що відбувається й відбудеться, – з іншого.

На практично-проектувальному етапові відповідальність є тією інтегральною характеристикою, яку ми повинні розвивати й формувати. Відповідальність постає як результат інтеграції всіх психічних функцій особистості: суб'єктивного сприйняття навколишнього середовища, оцінки власних чуттєвих ресурсів, емоційного ставлення до обов'язку, волі.

Конкретизуємо смисловий зміст асертивності як інтегральної якості соціально-успішної людини (діяльнісний, заключний етап). Асертивна поведінка передбачає, що людина знає, чого вона хоче й чого не хоче в конкретній ситуації. Асертивність як якість особистості визначає не лише особливості поведінки, а й адекватний емоційний стан. Вона тісно переплетена з упевненою соціальною поведінкою. Соціальна поведінка – це спосіб здійснення життєдіяльності особистості чи групи людей. Соціальна поведінка виражає ставлення особистості до об'єктивних чинників життя, до самої себе, це засіб самореалізації особистості. Причому йдеться про такий ланцюжок життєвих рішень і вчинків, які виходять «назовні» у вербальній (через мовлення, слова) чи діяльній (як сукупність конкретних вчинків) формі. Діяльна форма може бути виявлена й в активності, і в пасивності аж до бездіяльності, яка теж є ніщо інше, як позиція, вчинок, що вимагає попереднього усвідомленого особистісного вирішення [4, с. 125].

Таким чином, головними завданнями соціально-професійної орієнтації старшокласників на етапі вибору професії є не лише здійснення своєчасної допомоги й підтримки особистості, але й озброєння її ефективними механізмами самостійного подолання труднощів цього процесу, вироблення відповідально-

го ставлення до свого професійного самовизначення, допомога особистості в становленні повноцінного суб'єкта свого професійного життя. Необхідність вирішення цих завдань обумовлена соціально-економічною нестабільністю в державі, численними змінами в особистому житті кожної людини, індивідуально-психологічними особливостями, а також випадковими обставинами й ірраціональними тенденціями життєдіяльності.

Література:

1. Митина Л. М. Психология развития конкурентоспособной личности : [2-е изд., стер.] / Л. М. Митина. – М. : Изд-во Моск. психол.-соц. ин-та; Воронеж : Изд-во НПО «МОДЭК», 2003. – 400 с. (Сер. «Библиотека психолога»).

2. Школа социального успеха (Прогнозы. Ожидания. Действительность) / [под общ. ред. Н. А. Реуцкой, Н. А. Рототаевой]. – [4-е изд.]. – М. : Изд-во. МГУП, 2000. – 65 с.

3. Чабан Н. І. Формування морально-вольових якостей ділової людини у старшокласників : [монографія] / Н. І. Чабан. – Херсон : Вид-во ХДУ, 2004. – 100 с.

4. Кирьякова А. В. Теория ориентации личности в мире ценностей : [монография] / А. В. Кирьянова. – Оренбург : ОГУ, 1996. – 188 с.

TENDANCIES IN TRANSFORMATION OF QUALITY OF EDUCATION

Pavlova Hanna
PhD, Assistant Professor Department of English
Borys Grinchenko Kyiv University
Kravchenko Alla
PhD, Associate Professor Department of Philosophy
National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine
Kyiv, Ukraine

Alla Kravchenko, PhD, Associate Professor, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine (NULESU), Kyiv, Ukraine

The systems of education are becoming a core factor for ongoing progressive changes in societies and their sustainable development. It is a widely accepted fact that education gives us a clue to theoretical and practical solutions under global changes which is nowadays one of the main ideas of philosophy of education. The processes taking place in the entire spectrum of social, economic and political fields have always determined priorities and directions for changes in education paradigms. The outcomes of the doctrines are reflected in a number of concepts for social and economic development, the concept of postindustrial society, the theory of human resources and the idea about technogene society being notably outstanding [1].

Globality, today, is one of the most important parameters of the human society's existence. Reflecting the interdependence of different components of the international community, a global integrity reflects an idea of the humanity as a socio-biological entity. Globalization has been gradually penetrating into all spheres of social life, into education, in particular, which leads to rethinking of the place and role of education in today's society. An unprecedented scale development and expansion of higher education, as well as increasing awareness of its vital role for both economic and social sustainable development, can be observed nowadays. It should be stressed that at the same time, in almost all countries of the world, higher education is subject to radical reforms connected with shifting to innovation technology and principles of globalization to a lesser or greater degree [6].

Globalization and informatization of the society and transition to knowledge society are a basis for innovative changes faced by education today. All the changes in education are connected with the processes taking place in the social, political and economic fields of the integrated global community. The main social factors affecting the process of transformation of quality of education under new changing conditions of the human existence are:

1. knowledge accumulation and new improved technology of its further creation, distribution and implementation as a constituent part of the economic growth and a priority object of sustainable investments;
2. redefinition of the concept of property with a further rethinking of possibilities for using intellectual property as a source of opportunities for social mobility;
3. new understanding of a mission of education under modern conditions under which education is both the most important component of the economic growth and strategic resources of the country the quality of which often determines its sovereignty and national defense;
4. transformation of knowledge into social resources and education activity into a process of providing with education services which defines quality of education as a degree of satisfaction of wants and needs of the agents with a correspondent and adequate diversification of forms and techniques of education quality management;
5. egalitarian education as a key factor in overcoming the gap among the developed countries and the developing ones;
6. a brand new concept of the role of government intervention into education regarding contradictions between freedom and responsibility of an individual for exercising their right to be free in a democratic society, as well as contradictions between authority and freedom during individual development considering freedom of individual development to be an axiological determinant of education;
7. unlimited/limited access to information and its resources;
8. shifting from qualification to competence individual education with reorientation from academic standards for assessment to independent assessment of professional and social knowledge and skills;
9. development and implementation of lifelong education;
10. shifting education from national priorities to global ones with the integration of the national systems at the global level, which makes it possible to assess quality of